

## PFU-SAK NR. 207/12

**KLAGER:** Seksjonsleder Anita Riise Pedersen, avd. ambulanse Nord-Gudbrandsdal, Sykehuset Innlandet HF  
**ADRESSE:** Pb. 104, 2381 Brummundal  
**TELEFON:** 47621037  
**PUBLIKASJON:** Gudbrandsdølen Dagningen  
**PUBLISERINGSDATO:** 10.07.2012  
**STOFFOMRÅDE:** Helse  
**GENRE:** Henvisning, nyhetsartikkel  
**SØKERSTIKKORD:** Premiss, saklighet og omtanke, tittelbruk, bildebruk, rettelse  
**REGISTRERT:** 16.07.2012  
**BEHANDLET I SEKR.:** 16.07.2012; tilsvaarsrunden innledet  
**BEHANDLES I PFU:** 30.10.2012  
**FERDIGBEHANDLET:** 30.10.2012  
**BEHANDLINGSTID:** 104 dager  
**KLAGEGRUPPE:** Offentlig ansatt  
**PFU-KONKLUSJON:** Brudd på god presseskikk  
**HENVISNING VVPL.:** 4.4  
**RETTSBEHANDLING:**  
**OMTALE/ANONYM.:**  
**MERKNADER:**

### SAMMENDRAG:

Gudbrandsdølen Dagningen (GD) hadde **tirsdag 10. juli 2012** et førstesideoppslag med tittelen «**Ambulanse uten bemanning**» og undertittelen «**Fem av sju i ambulansetjenesten sykemeldt**». Oppslaget var illustrert med et bilde av en ambulanse på veien. I henvisningsteksten sto det:

**«Ambulansetjenesten i Sel er i krise. Otta-ambulansen står uten bemanning. Vikarer er ordnet for denne uka, men fra neste uke kan det bli enda verre.»**

Tittelen inne i avisen var «**Kritisk for Otta-ambulansen**». I ingressen het det:

**«Et svært høyt sykefravær har sendt Otta-ambulansen ut i en alvorlig krise.»**

Av brødteksten fremgikk det:

**«Legene i Sel og legevakten for Nord-Gudbrandsdal er informert. Sykehuset Innlandet ber om at andre transportmidler som Helseekspressen blir brukt så mye som mulig.»**

Seksjonsleder for ambulansetjenesten i Nord-Gudbrandsdal, Anita Riise Pedersen, kommenterte situasjonen:

**«– Det er et sammentreff av mange uheldige omstendigheter som er årsaken til den spesielle situasjonen[.]»**

Det fremgikk også at seksjonslederen mener det høye sykefraværet ikke må oppfattes som en aksjon, og at ambulansetjenesten ikke er i en presset situasjon.

Også avdelingssjefen for ambulansetjenesten i Sykehuset Innlandet kom til orde:

**«Han beroliger innbyggerne i Nord-Gudbrandsdal med at bemanningen er på plass for denne uken. Men samtidig legger han ikke skjul på at krisen blir større dersom situasjonen blir ytterligere forverret. – De dagene vi eventuelt får problemer, vil vi i samarbeid med AMK Innlandet forsøke å omdisponere ambulanser for å opprettholde beredskapen[.]»**

For øvrig ble seksjonslederen også sitert i en kort underartikkel med tittelen **«– Bruk alternative transportmidler»**. Artikkelen omtalte et brev som er sendt fra Sykehuset Innlandet til kommunelegen i Sel vedrørende den aktuelle situasjonen for ambulansetjenesten.

Artikkelen var illustrert med et stort bilde av seksjonsleder Anita Riise Pedersen. I bildeteksten het det:

**«KRISE: Det er liten bemanning på ambulansene som må kjøre slalåm mellom bilene i den store ferietrafikken på E6. Fem av sju ansatte på Otta-ambulansen er sykemeldt.»**

En uke senere, **tirsdag 17. juli 2012**, fulgte avisen opp med en nyhetsnotis med tittelen **«Drift av ambulansen går som normalt»**. Her ble det opplyst:

**«Det er ingen dramatikk når det gjeld ambulansen på Otta.»**

Det fremgikk også at avdelingssjefen for ambulansetjenesten avviser at situasjonen er kritisk, og han fikk kommentere omtalen av saken uken i forveien:

**«– Oppslaget var blåst vel mykje opp, påstår Bakken på bakgrunn av GDs oppslag 10. juli om mange sjukmeldingar i Otta-ambulansen.»**

Notisen var illustrert med et bilde av en ambulanse med åpen bakdør.

#### **KLAGEN:**

**Klager** er seksjonsleder for ambulansetjenesten i Nord-Gudbrandsdal, Anita Riise Pedersen, som er svært skuffet «over måten GD fremstiller saken om sykefraværet i ambulansetjenesten på Otta».

Klager opplyser at GDs journalist ringte henne dagen før publisering og ba om en kommentar til brevet som var sendt fra Sykehuset Innlandet til kommunelegen i Sel. Klager anfører: «Jeg fortalte at jeg mente dette ikke var en sak å skrive om. Sykefraværet var et

sammentreff av tilfeldigheter, men at vi hadde bestemt oss for å informere Kommunelegen i Sel, for å ligge i forkant dersom problemer med bemanning skulle oppstå. Brevet var et informasjonsskriv og en generell påminnelse om at legene/rekvirentene tenker nøye gjennom indikasjonen for bruk av ambulanse og utnytter alternative transportmidler, så som Helseekspress der dette er forsvarlig. At GD ut i fra dette lager en forside med overskriften "Ambulanser uten bemanning" er for meg fullstendig uforståelig! Dette er direkte løgn! Alle ambulansene er bemannet og i normal drift. GD skriver også at ambulansetjenesten i Sel er i krise. Denne krisen er det GD som lager, og ikke ambulansetjenesten/personellet.»

Klager reagerer også på påstanden i artikkelen om at bemanningssituasjonen fra neste uke kan bli enda verre, ettersom det er hun som har ansvaret for bemanningen og hun ikke har hatt problemer med den.

I tillegg mener klager at bildebruken er uakseptabel. Hun anfører at det er et arkivbilde hentet fra avisen Norddalen, noe det ikke opplyses om. Dessuten har hun aldri møtt Vidar Heitkøtter som er oppgitt som fotograf. Slik klager ser det, fremstår det som at hun har stilt opp til intervju, og at hun har ønsket at saken omtales i media.

Klager opplyser også at hun tok kontakt med nyhetsredaktøren i GD etter publisering, men at redaktøren var lite lydhør overfor henne. Etter klagers mening «opptrådte [redaktøren] meget arrogant» og «på en slik måte at det forsterket [klagers] behov for å klage denne reportasjen inn til PFU».

Klager viser til seks punkter i Vær Varsom-plakaten:

- 1.5 (om å beskytte mot overgrep): «I denne saken er det pressen som utfører overgrepet. [GD] skriver om en liten arbeidsgruppe på et tettsted hvor de fleste kan identifisere hvem de er, og dermed spekulere i hvem som er sykmeldt og hvem som er på jobb.»
- 3.3 (om premissene): «[Journalisten] sa aldri noe til meg om at han skulle skrive om dette. Jeg fikk inntrykk av at han ville ha en uttalelse fra meg ang brevet til kommunelegen. Når jeg avviste alle hans spørsmål om "aksjon" virket det som om saken var uinteressant.»
- 4.1 (saklighet og omtanke): «Forsiden på GD tirsdag 10. juli bar ikke preg av verken saklighet eller omtanke.»
- 4.4 (tittelbruk)
- 4.10 (bildebruk)
- 4.13 (rettelse): «Jeg ønsker og forventer at GD går ut og beklager forsidens overskrift og feilaktige fremstilling av saken snarest!»

Slik klager ser det, har GD misbrukt både ord og bilder gjennom publiseringen 10. juli 2012.

#### TILSVARSRUNDEN:

**Gudbrandsdølen Dagningen** forklarer at det har vært knyttet en politisk og organisatorisk stridssak til ambulansetjenesten i Nord-Gudbrandsdal i mange år som redaksjonen har fulgt. Slik avisen ser det, var også det omtalte brevet (vedlagt klagen, sekr. anm.) til kommunelegen, som utgjør bakgrunnen for artikkelen, alarmerende og noe avisen anså som særdeles viktig for allmennheten. Etter GDs mening håndterte redaksjonen saken ut fra helt ordinære journalistiske prinsipper – «gjennom sitater fra omtalte brev, intervju med seksjonsleder for ambulansetjenesten i regionen og intervju med overordnet ansvarlig». GD

anfører: «Artiklenes innhold er fullt og helt basert på dette – som det også klart framgår. Innholdet gir igjen grunnlag for de aktuelle overskrifter.»

Når det gjelder journalistens kontakt med klager og premissene for samtalen, bemerker GD: «Klageren påpeker at "(journalisten...) sa aldri noe til meg om at han skulle skrive om dette...". Tidligere i klagen skriver hun at hun ble oppring[t] fra journalisten "med spørsmål om å kommentere et brev som var sendt fra Sykehuset Innlandet til kommunelegen i Sel..." Det er således vanskelig å forstå at klageren ikke kjente premissene for oppringningen... »

Slik avisen ser det, er det ikke et argument for å unnlate å skrive om saken at ambulanseansatte er sykmeldte, «ei heller klagers oppfatning om at dette ikke er noe å skrive om».

For øvrig avviser GD at bildebruken er kritikkverdig: «Det er et bilde av seksjonsleder i en relevant situasjon – foran en ambulanse. Vi kan imidlertid beklage at feil fotograf er kreditert for bildet.»

**Klageren** mener at ambulansetjenestens forhistorie er irrelevant i den påklagede saken, og at den heller ikke rettferdiggjør «at innholdet er mangelfullt, og til dels ukorrekt».

Klager anfører: «At ambulansetjenesten generelt er en sak som engasjerer og berører lokalbefolkningen sterkt er det ingen tvil om. Det sier seg selv at overskriften "Ambulanse uten bemanning" derfor vil gjøre noe med følelsene til de som leser avisen. At informasjonsbrevet til Kommunelegen i Sel er viktig for allmennheten er greit nok, og vi visste at brevet var tilgjengelig for offentligheten når det ble sendt. Men når GD velger å lage en sak av dette forventer vi at de forholder seg til realiteten. Det står ingen steder i brevet at ambulansene er uten bemanning og det står heller ingen steder at ambulansetjenesten i Sel er i krise.»

Klager påpeker også: «Ansvarlig redaktør sier at artiklenes innhold fullt og helt er basert på sitater fra omtalte brev og intervju med seksjonsleder og avdelingssjef. I så fall er GD upresise. I informasjonsbrevet står det at "Vi ber også om at rekvirentene tenker nøye igjennom indikasjonen for bruk av ambulanse og utnytter alternative transportmidler så som Helseekspress der dette er forsvarlig." Dette er kun en påminnelse om å følge de retningslinjer for bruk av ambulansen som er nedfelt i gjeldende rutiner. Dette har GD skrevet som "Sykehuset Innlandet ber om at andre transportmidler som Helseekspressen blir brukt så mye som mulig."»

Slik klager ser det, er det «et vesentlig misforhold mellom avisens overskrift og ingress, og innholdet i kommentarene fra oss som oppgis som kilder».

Når det gjelder anførselen om brudd med hensyn til premissene, bemerker klager: «At journalisten spurte om en kommentar til brevet var greit. Det fikk han. Når journalisten velger å tolke svarene han får så fritt, burde premissene for det man svarer på klargjøres bedre.»

For øvrig fastholder klager også at hensynet til de ansatte er viktig i denne saken. Etter klagers mening har GD identifisert en gruppe ansatte, og også mistenkeliggjort dem for å aksjonere, noe flere skal ha opplevd som svært belastende.

Hva gjelder arkivbilde, mener klager at «[e]n smilende seksjonsleder foran en ambulanse», ikke er passende for innholdet i artikkelen. Slik klager ser det, burde det iallfall vært opplyst at det var et arkivbilde, tatt i en annen sammenheng.

Klager kommenterer også GDs oppfølging og håndtering av saken: «GD avviste våre synspunkter da vi tok kontakt med avisen etter oppslaget. Likevel kommer det en notis i avisen få dager etter at klagen til PFU er varslet, der det blir opplyst at avdelingssjef ved ambulansen mener oppslaget var oppblåst. Men istedenfor å korrigere oppslaget om krise, blir det fra avisens side formulert som at "krisen er løst". På denne måten skaper GD igjen et inntrykk av at krisen på et tidspunkt hadde vært reell.»

**GD** avviser klagers syn om at det omtalte brevet «er å betrakte som et rutinemessig informasjonsskriv», og fastholder at det var viktig å omtale saken.

Avisen anfører også: «Det er også riktig at begrepene "krise", "kritisk" og "uten bemanning" er GDs tolkninger. Som vi mener det er full dekning for i den faktiske situasjon og med de aktuelle intervjuobjekter. At ansatte i ambulansen skulle bli mistenkte for aksjoner er en underlig antagelse som på ingen måte kan leses ut av den aktuelle reportasje.»

Når det gjelder avisens oppfølging av saken, mener GD det var naturlig å gjøre. I denne sammenheng opplyser redaktøren: «Avdelingssjefen ved ambulansen uttaler da at bemanningssituasjonen er under kontroll. At vedkommende samtidig får anledning til å si sin mening om oppslagets (oppblåste) omfang får så være. Det vil fortsatt være GDs redaktør som redigerer avisen. En sak av slik betydning vil nok også i framtida få rikelig spalteplass.»

**PRESSENS FAGLIGE UTVALG UTTALER:**

Klagen gjelder et oppslag i Gudbrandsdølen Dagningen (GD) med tittelen «Ambulanser uten bemanning». I omtalen hevdet GD at det er krise for Otta-ambulansen etter at fem av sju ansatte er sykmeldt.

Klager er seksjonsleder for ambulansetjenesten i Nord-Gudbrandsdal. Hun anfører at GD har skrevet om en ikke-sak og skapt en krise som ikke er reell. Hun opplyser at alle ambulanser er i normal drift. Slik klager ser det, er GDs fremstilling av saken mangelfull, og til dels ukorrekt, med titler uten dekning. Etter klagers mening er også bildebruken uakseptabel, da hun aldri har møtt fotografen og det heller ikke fremgår at det er et arkivbilde. For øvrig mener klager at journalisten ikke klarla premissene godt nok i samtalen med henne, samt at GDs omtale også har vært belastende for de ansatte.

GD avviser klagen og mener det var viktig å omtale saken, og at brevet som utgjør bakgrunnen for omtalen, var av særlig interesse for allmennheten. Slik avisen ser det, har den håndtert saken ut fra helt ordinære journalistiske prinsipper; den har sitert fra brevet og intervjuet relevante kilder. På dette grunnlaget mener GD også det er dekning for de aktuelle titlene. Slik GD ser det, kan man ikke unnlate å omtale denne saken fordi noen er sykmeldt. Når det gjelder bildebruken, vedgår avisen at feil fotograf er kreditert, men mener ellers bildet er relevant.

Pressens Faglige Utvalg vil minne om at det er den ansvarlige redaktør som har det fulle og personlige ansvar for mediets innhold (jf. Vær Varsom-plakatens punkt 2.1), og at det derfor er opp til redaktøren å avgjøre hva som skal, eventuelt ikke skal, omtales. Utvalget er enig med Gudbrandsdølen Dagningen i at den omtalte situasjonen i ambulansetjenesten var en sak av offentlig interesse. Dette i seg selv er imidlertid her ikke et tilstrekkelig argument for at publiseringen skulle være presseetisk akseptabel.

Når det gjelder det publiserte bildet av klager, noterer utvalget seg at GD har beklaget at feil fotograf er kreditert. Selv om utvalget mener avisen med fordel også kunne opplyst at det er et arkivbilde, kan ikke utvalget se at publiseringen strider mot god presseskikk. Utvalget anser også bildet som relevant.

Videre merker utvalget seg at GDs omtale har tatt utgangspunkt i et brev om ambulansberedskapen på Otta, i tillegg til at to av de ansvarlige for bemanningen av ambulansene, deriblant klager, er intervjuet. Slik sett mener utvalget at også GDs kildegrunnlag er relevant og tilstrekkelig. Hva gjelder kontakten mellom klager og journalist, fremstår den for øvrig heller ikke som presseetisk problematisk. Utvalget legger til grunn at klager har skjønt at hun snakket med en journalist, og at hun ble stilt spørsmål om det omtalte brevet.

Det omtalte brevet er vedlagt klagen, og utvalget konstaterer at det opplyser at fem av sju ansatte er sykmeldt, og at det jobbes for å skaffe vikarer, men at det er utfordrende på grunn av ferieavvikling. Dette er for øvrig også noe de intervjuede kildene uttaler i artikkelen. Det fremgår imidlertid ikke – verken i brevet eller gjennom uttalelsene til kildene – at ambulansene står uten bemanning eller at de ansvarlige anser situasjonen som kritisk. Slik utvalget ser det, er det presseetiske spørsmålet derfor om GD likevel har dekning for å hevde dette i titlene.

Utvalget merker seg at det i både henvisningsteksten på avisens førsteside og i selve artikkelteksten fremgår at det er skaffet vikarer for «denne uken», noe som innebærer at ambulansene i virkeligheten var bemannet på publiseringstidspunktet. Samtidig heter det at situasjonen *kan* bli verre fra neste uke. Slik utvalget ser det, er det forskjell på en slik hypotetisk mulighet og avisens konstateringer, særlig i tittelen på førstesiden. Utvalget viser i denne sammenheng til Vær Varsom-plakatens punkt 4.4, der det i første ledd heter: «Sørg for at overskrifter, henvisninger, inngresser og inn- og utannonseringer ikke går lenger enn det er dekning for i stoffet.»

På dette punkt har Gudbrandsdølen Dagningen brutt god presseskikk.

Oslo, 30. oktober 2012

Hilde Haugsgjerd,  
Øyvind Brigg, Line Noer Borrevik, Alexander Øystå,  
Hadi Strømmen Lile, Reidun Førde, Georg Apenes